

EUS Järvenpää Soila(VM), Ikonen
Susanna(VM)

06.10.2020

Asia

EU-maiden valtiovarainministerien epävirallinen videokokous 6.10.2020 ja euroryhmän videokokous 5.10.2020

Kokous

Valtiovarainministerien epävirallinen videokokous 6.10.2020

Valtiovarainministerit pääsivät yhteisymmärrykseen EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä. Puheenjohtaja aloittaa neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa, kun Coreper on muodollisesti hyväksynyt kompromissiehdotuksen.

Valtiovarainministerit keskustelivat digitaalisen rahoituksen paketista ja Euroopan keskuspankin digitaalista keskuspankkirahaa koskevasta raportista. Komission aloitteita pidettiin laajasti oikeansuuntaisina. Useiden jäsenvaltioiden mielestä kryptovaroja koskeva komission esitys ei kaikilta osin ole riittävän pitkälle menevä. Kryptovaroilla ei tule mahdollistaa rahanluontia, joka on yksinomaan keskuspankin – euroalueella EKP:n tehtävä.

**Kokouksessa kuultiin Talous- ja rahoituskomitean puheenjohtajan yhteen-
veto ohjausjaksoa ja sen tulevaisuutta koskevista keskusteluista komiteassa. Lisäksi komissio kertoi lyhyesti tiedonannostaan koskien vuotuista kestävän kasvun strategiaa 2021, joka aloittaa vuoden 2021 eurooppalaisen ohjausjakson ja josta neuvosto tekee myöhemmin päätelmät.**

Puheenjohtaja tiedotti kirjallisen menettelyn käynnistämisestä koskien Euroopan keskuspankin johtokunnan uuden jäsenen Hollannin Frank Eldersonin nimittämiseksi, euroryhmän ehdotuksen pohjalta.

Puheenjohtaja kertoi valmisteluista koskien EU:n yhteisiä linjauksia valtiovarainministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien lokakuun G20-kokoukseen sekä koskien EU:n yhteistä lausuntoa Kansainvälisen valuuttaja rahoituskomitean kokoukseen. Suomi informoi kansainvälisen ilmastokoalition vuosikokouksesta.

Keskusteltiin pääomamarkkinaunionia koskevasta komission toimintasuunnitelmasta. Jäsenvaltiot tukivat suunnitelmaa yleisesti ja puheenjohtaja pyrkii saamaan siitä neuvoston päätelmät kaudellaan.

Euroryhmä keskusteli prioriteeteista euroalueella tehtävissä uudistuksissa ja investoinneissa. Keskustelulla tarjotaan ohjeistusta komissiolle marraskuus-

sa julkistettavien euroalueen suositusten valmisteluun ja pohditaan kansallisten RRP-ohjelmien euroaluedimensiota.

Euroryhmällä on tärkeä koordinoiva rooli uudistusten ja investointien prioriteettien määrittämisessä ja sen varmistamisessa, että niillä on positiivisempi vaikutus euroalueen kasvuun ja työpaikkoihin kuin yksittäisten euromaiden toimilla. Tulevaisuuteen valmistauduttaessa on tärkeää vastata vihreän ja digitaalisen siirtymän haasteisiin.

**Euroryhmä valitsi Hollannin Frank Eldersonin ehdokkaaksi neuvoston suositukseksi Euroopan keskuspankin johtokunnan uudeksi jäseneksi ja hyväksyi euroryhmän työohjelman vuoden 2021 heinäkuuhun saakka. Lisäksi Euroryhmässä keskusteltiin Kreikan 7. ohjelman jälkeistä valvontaa koskevas-
ta raportista sekä ajankohtaisesta valuuttakurssikehityksestä.**

Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF)

Kokouksessa enemmistö jäsenmaista tuki puheenjohtajan seitsemättä kompromissiehdotusta, vaikka joitain muutosehdotuksia vielä esitettiin. Kompromissiehdotuksen 20 prosentin digitavoitteeseen liittyviä kirjauksia tuettiin useissa puheenvuoroissa. Myös 37 prosentin ilmastotavoitetta tuettiin yleisesti ja muutama jäsenmaa ilmoitti, että olisi ollut valmis korkeampaankin ilmastotavoitteeseen. Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostui lähinnä muutama huoli. Jäsenmaat toivoivat mahdollisuutta priorisoida ja liikkumavaraa määritellä itse, mihin maakohtaisiin suosituksiin vastata omassa kansallisessa elpymis- ja palautumissuunnitelmassaan ja mitkä maakohtaisista suosituksista ovat juuri elpymisen näkökulmasta relevantteja. Komissiolta puolestaan toivotaan riittävän joustavaa otetta, kun se arvioi jäsenmaiden suunnitelmia. Tämä vahvistaisi myös kansallista omistajuutta.

Komissio ja useat jäsenmaat kritisoivat edelleen kompromissitekstin julkiseen talouteen liittyviä näkökohtia ja viittauksia makrotasapainottomuuksien menettelyyn. Jäsenmaat kommentoivat myös varojen käytön seurantaan ehdotettua kontrollimekanismia, jonka ei tulisi kasvattaa liikaa hallinnollista taakkaa. Kontrollimekanismi perustuu pitkälti kansallisiin jo olemassa oleviin käytäntöihin ja prosesseihin. Komissiolla tulisi kuitenkin olla mahdollisuus puuttua, kun kyse on vakavista rikkomuksista.

Puheenjohtaja ilmoitti keskustelun päätteeksi, että se on saanut määräenemmistön kompromissiehdotuksensa taakse ja heti kun yhteisymmärrys on muodollisesti vahvistettu Coreperissa, voi puheenjohtaja aloittaa neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa. Tavoitteena on, että väline tulee voimaan vuoden 2021 alussa.

Digitaalisen rahoituksen paketti

Valtiovarainministerit keskustelivat komission syyskuussa julkaisemasta digitaalisen rahoituksen paketista ja Euroopan keskuspankin digitaalista keskuspankkirahaa koskevasta raportista.

Komissio korosti eurooppalaisten digitaalisten rahoituspalveluiden kehittämisen merkitystä sekä käyttäjien että EU:n strategisen autonomian kannalta. Komission tavoitteena on luoda innovaatioita tukeva sääntelykehys, joka ottaa huomioon tasapainon nykytoimijoiden ja uusien haastajien välillä. Digitaalisiin palveluihin liittyy myös riskejä, joihin rahoitusmarkkinoiden digitaalista häiriönsietokykyä koskeva lainsäädäntöehdotus vastaa. Komissio kannusti jäsenvaltioita hyödyntämään elvytys- ja palautumistukivälineen tarjoamat mahdollisuudet digitaalisten rahoituspalveluiden kehittämisessä.

Euroopalla on nyt myös hyvä mahdollisuus nousta globaaliksi johtajaksi uusien innovaatioiden sääntelykehityksen luomisessa. Kryptovaroja koskevalla lainsäädäntöesityksellä luodaan eurooppalaiset pelisäännöt kaikkia merkittäviä kryptovaroja varten. Vähittäismaksamisessa komission tavoitteena on vähentää riippuvuutta globaaleista palveluntarjoajista tukemalla vaihtoehtoisia eurooppalaisia reaaliaikaisen maksamisen ratkaisuja. Pidemmällä aikavälillä kiinnostus myös digitaaliseen keskuspankkirahaan tulee kansainvälisten aloitteiden, kuten Kiinan digiyuanin tai Facebookin Libra-hankkeen myötä kasvamaan. Komissio pitää Euroopan keskuspankin 2.10.2020 julkaisemaa raporttia tervetulleena ja seuraa kehitystä aktiivisesti.

Euroopan keskuspankki (EKP) piti komission aloitteita tervetulleina ja korosti globaaleille palveluntarjoajille vaihtoehtoisten eurooppalaisten maksuratkaisujen kehittämistä. Digitaalinen valuutta tulee pidemmällä aikavälillä muodostumaan julkishyödykkeenä tuotettavaksi välttämättömyydeksi käteisen rinnalle. Digitaalisen keskuspankkirahan luomiseen liittyy kuitenkin merkittäviä kysymyksiä rahoitusjärjestelmän vakauden ja rahapolitiikan toimeenpanon kannalta ja siksi EKP kerää raportistaan laajasti näkemyksiä julkisella kuulemisella, johon myös jäsenvaltioiden toivotaan osallistuvan.

Käydyssä keskustelussa komission aloitteita pidettiin laajasti oikeasuuntaisina. Usean jäsenvaltion mielestä komission kryptovaroja koskeva esitys ei ole kaikilta osin riittävä. Kryptovaroilla ei tule mahdollistaa rahanluontia, joka on yksinomaan keskuspankin – euroalueella EKP:n tehtävä. Muutamat jäsenmaat korostivat, että yksityisille kryptovaroille olisi luotava julkinen vaihtoehto. Lisäksi useissa puheenvuoroissa viitattiin eurooppalaisten reaaliaikaisten vähittäismaksuratkaisujen kehittämiseen. Esille nostettiin maksuratkaisujen yhteentoimivuus ja e-tunnistaminen, jäsenvaltioiden konsultoiminen vähittäismaksamisen aloitteiden valmistelussa sekä innovatiivisten uusien palveluiden merkitys erityisesti pääomamarkkinoiltaan vähemmän kehittyneiden maiden kannalta.

Suomen puheenvuorossa pidettiin komission aloitteita yleisesti tervetulleina, mukaan lukien maksupalveludirektiivin ja e-rahadirektiivin päivittäminen sekä kryptovarojen sääntely. Uusia palveluita kehitettäessä on varmistettava asiakkaansuoja ja turvallisuus. Lainsäädännöllisten toimien lisäksi olisi varauduttava koko rahoitusjärjestelmän vakautta ja yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaaviin laajamittaisiin häiriöihin viranomaisomaisten valmiutta, harjoitustoimintaa ja reservikapasiteetteja luomalla kokonaisturvallisuusajattelun mukaisesti.

Puheenjohtaja pyrkii viemään pakettiin sisältyvien lainsäädäntöesitysten käsittelyä ripeästi eteenpäin ja ottaen huomioon usean jäsenvaltion vahva huoli kryptovaraesityksen suhteen.

Eurooppalainen ohjausjakso

Talous- ja rahoituskomitean puheenjohtaja kertoi komiteassa käydyistä ohjausjaksoa ja sen tulevaisuutta koskevista keskusteluista. Jäsenmaiden kesken vallitsi yhteisymmärrys vuoden 2020 ohjausjakson sopeuttamisesta niin, että painopiste siirrettiin Covid-pandemian vakavien terveys- ja sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseen sekä elpymisen tukemiseen. Sen sijaan enemmän nyansseja komitean keskusteluissa oli sen suhteen, miten jatketaan julkisen talouden seurannan kanssa, ml. vaikutukset liiallisen alijäämän prosessiin ja maaliskuusta lähtien sovelletun poikkeuslausekkeen kesto sekä paluu normaaliin finanssipolitiikan seurantaan.

Talous- ja rahoituskomitea piti hyvänä, että vuotuisen kestävä kasvun strategian keskeiset periaatteet ympäristön kestävyys, tuotavuus, reiluus ja makrotalouden tasapaino ovat ohjaavia periaatteita myös kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien valmistelussa. Myös vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyviä tavoitteita pidettiin kannatettavina. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien tulisi olla

linjassa relevanttien maakohtaisten suositusten ja prioriteettien kanssa. Komitea piti myös tärkeänä turvata talouspolitiikan monenvälinen seuranta ja sen jatkaminen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon yhteydessä.

Komissio kertoi samassa yhteydessä lyhyesti tiedonannostaan koskien vuotuista kestävän kasvun strategiaa 2021 (ASGS), joka aloittaa vuoden 2021 eurooppalaisen ohjausjakson ja josta neuvosto tekee myöhemmin päätelmät. Edessä on monia rakenteellisia haasteita. Sekä tämän vuoden, että viime vuoden maakohtaiset suositukset ovat edelleen relevantteja. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien tulee vastata kansallisiin maakohtaisiin haasteisiin, mutta myös tukea unionin yhteisiä tavoitteita työllisyyden ja talouskasvun luomisesta. Pelkät investoinnit eivät riitä, tarvitaan myös uudistuksia. Lisäksi komissio korosti, että ASGS muodostaa myös kehikon pidemmän tähtäimen strategialle.

Ohjausjakso säilyy peruskehikkona, mutta komissio tekee siihen joitain yksinkertaistuksia. Komissio odottaa rakentavaa keskustelua jäsenmaiden kanssa, kun se ryhtyy käsittelemään elpymis- ja palautumissuunnitelmia.

EKP:n johtokunnan uuden jäsenen nimittäminen

Puheenjohtaja tiedotti kirjallisen menettelyn käynnistämisestä koskien Euroopan keskuspankin johtokunnan uuden jäsenen Hollannin Frank Elderson nimittämiseksi, euroryhmän ehdotuksen pohjalta.

Kansainväliset kokoukset

Puheenjohtaja kertoi valmisteluista koskien EU:n yhteisiä linjauksia valtiovarainministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien lokakuun G20-kokoukseen sekä koskien EU:n yhteistä lausuntoa IMFC-kokoukseen. Komissio piti tärkeänä, että kansainvälisen verotuksen osalta edetään poliittisella tasolla.

Lopuksi Suomi informoi kansainvälisen ilmastokoalition 12.10. pidettävästä vuosikokouksesta, jossa valtiovarainministerit Vanhanen ja Briones (Chile) toimivat puheenjohtajina.

Pääomamarkkinaunionia koskeva toimintasuunnitelma

Kokouksessa keskusteltiin komission 24.9. julkaisemasta pääomamarkkinaunionia koskevasta toimintasuunnitelmasta ja jäsenmaiden prioriteeteista sen osalta. Jäsenvaltiot tukivat yleisesti toimintasuunnitelmaa todeten sen olevan aiempaa tärkeämpi pandemian, Brexitin sekä vihreän siirtymän vaatiman pääoman tarpeen takia. Puheenvuoroissa korostuivat eniten pienten ja keskisuurten yritysten rahoitustarpeet sekä rajat ylittävät, erityisesti oman pääoman sijoitusvirrat, eurooppalaisten yritysten näkyvyys sijoittajille ja digitalisaation mahdollisuudet. Lisäksi korostettiin erilaisten sijoitustuotteiden ja vaihtoehtoisten rahoituslähteiden, sijoittajien osaamistason nostamisen ja sijoittamista kohtaan tunnetun luottamuksen lisäämisen tärkeyttä. Jäsenvaltioiden näkemykset hajautuivat eurooppalaisesta yhtenäisestä valvontajärjestelmästä. Puheenjohtaja pyrkii saamaan toimintasuunnitelmasta neuvoston päätelmät kaudellaan.

Muut asiat

Puheenjohtaja antoi katsauksen vireillä olevien rahoituspalveluita koskevien lainsäädäntöesitysten käsittelyyn ja korosti tavoitettaan saavuttaa yhteisymmärrys viitearvoasetuksesta ja

pääomamarkkinoiden elvytyspakettia Euroopan parlamentin kanssa vielä vuoden loppuun mennessä. Komissio tuki puheenjohtajan tavoitteita ja muistutti myös pankkiunionia koskevasta työstä, ml. kriisiratkaisulainsäädännön tarkistusten ja yhteisen talletussuojan vaihtoehtojen mallien kehittämisen suhteen. Euroopan parlamentti on käynnistänyt uudelleen työnsä järjestämättömiä luottoja koskevan kahden lainsäädäntöesityksen käsittelemiseksi.

Lisäksi muissa asioissa sovittiin EU:n jäsenvaltioiden yhteisestä ehdokkaasta IMF:n valuutta- ja rahoituskomitean puheenjohtajaksi ja keskusteltiin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyvästä FinCen-tietovuodosta.

Euroryhmän videokokous 5.10.2020

1. Euroryhmän työohjelma

Euroryhmässä hyväksyttiin työohjelma vuoden 2021 heinäkuuhun saakka. Euroryhmän uusi puheenjohtaja oli valmistellut ohjelman viime viikkoina käytyjen laajojen konsultaatioiden pohjalta. Työskentely tulee keskittymään ensinnäkin talouden elpymistä ja pitkän aikavälin kasvua tukevaan talouspolitiikkaan, toiseksi pankkiunionin vahvistamiseen ja pääomamarkkinaunioniin ja kolmantena asiana yhteiseen valuuttaan ml. digitalisaation haasteet ja mahdollisuudet.

2. Uudistusten ja investointien prioriteetit euroalueella – strateginen keskustelu

Euroryhmä keskusteli prioriteeteista euroalueella tehtävissä uudistuksissa ja investoinneissa. Keskustelulla tarjotaan ohjeistusta komissiolle marraskuussa julkistettavien euroalueen suositusten valmisteluun. Euromaiden välistä näkemystenvaihtoa kansallisista uudistuksista ja investoinneista pidetään myös keskeisenä osana jäsenmaiden kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien valmistelua. Komissio linjasi vuotuisessa kestävä kasvun strategiassaan suuntaviivoja kestävä kasvun aikaansaamiseksi EU:ssa. Kestävä kasvun periaatteet ohjaavat myös uudistuksia ja investointeja EU:ssa ja euroalueella.

Euroryhmässä katsottiin, että euromaiden taloudet ovat läheisesti kytkeytyneitä ja euroryhmällä on tärkeä koordinoiva rooli uudistusten ja investointien prioriteettien määrittämisessä ja sen varmistamisessa, että niillä on positiivisempi vaikutus euroalueen kasvuun ja työpaikkoihin kuin yksittäisten euromaiden toimilla. Lisäksi euroryhmä katsoi, että finanssipolitiikan virityksen tulee olla elvyttävä, mutta samalla tulee olla palaamassa kohti normaalia. Tulee välttää taloudellista eriytymistä sekä epätasapainoja. Ensi vuoden budjetin valmisteluissa ollaan siirtymässä elpymis- ja palautumistoimien valmisteluun, mutta samalla ollaan joustavia reagoimaan ennakoimattomiin kehityskuluihin. Pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni ovat pandemian myötä entistä tärkeämpiä. Tulevaisuuteen valmistauduttaessa on tärkeää vastata vihreän ja digitaalisen siirtymän haasteisiin. Tämä keskustelu sekä euroalueen suositukset myöhemmin tänä vuonna kokoavat nämä prioriteetit ja heijastuvat kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin ensi vuodelle.

Valtiovarainministeri Vanhanen kertoi puheenvuorossaan Suomen linjauksista vuoden 2021 talousarvioesityksen yhteydessä päätetty kohdentaa elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitus kuuteen EU:n talouspoliittisen ohjausjakson suositusten mukaiseen painopistealueeseen. Suomi painottaa suunnitelmassaan pitkän aikavälin positiivisia vaikutuksia, kasvupotentiaalia sekä taloudellisen ja sosiaalisen kestävävyn ja koheesion lisäämistä, vihreän siirtymän ja digitalisaation tukemista sekä tuottavuuden parantamista koko maassa ja rahoituksen väliaikaisuutta. Lisäksi Suomi

korostaa ilmastotavoitteiden tärkeyttä sekä kansallisesti että euromaiden laatiessa elpymis- ja palautumissuunnitelmiaan, ja pyrkii omassa ohjelmassaan 50 prosentin ilmasto-osuuteen. Välineen toimeenpanon myötä olisi tärkeää kiinnittää huomiota siihen, syntyykö Euroopassa päällekkäisyyksiä tai resurssirajoitteita investointipiikin myötä.

3. Kreikka – 7. tiukennetun valvonnan raportti

Euroryhmälle esiteltiin seitsemäs Kreikan ohjelman jälkeistä valvontaa koskeva raportti. Kreikan rahoitustukiohjelmien päätyttyä vuonna 2018 maa asetettiin tiukennettuun ohjelman jälkeiseen valvontaan. Valvontaa koskeva raportti perustuu komission yhteistyössä Euroopan keskuspankin (EKP), Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Euroopan vakausmekanismin (EVM) kanssa heinäkuussa 2020 tekemien selvitysten ja Kreikan viranomaisten kanssa käytyjen keskustelujen tuloksiin.

Euroryhmässä oltiin tyytyväisiä edistykseen Kreikassa. Vaikka pandemia on koetellut Kreikan taloutta, niin viime vuosina tehty työ on parantanut maan julkista taloutta ja tehdyt talousuudistukset lisänneet luottamusta.

4. Kansainvälisten kokousten valmistelu: valuuttakurssikehitys

Euroryhmässä keskusteltiin ajankohtaisesta valuuttakurssikehityksestä valmistauduttaessa syksyn kansainvälisiin kokouksiin. Komissio ja Euroopan keskuspankki esittelivät näkemyksensä ajankohtaisesta valuuttakurssitilanteesta. Euroryhmässä katsottiin, että Euroopan vahva ja yhtenäinen vastaus koronapandemiaan on vaikuttanut markkinatunnelmaan ja vaikuttanut euron vahvistumiseen.

5. Euroopan keskuspankin uuden johtokunnan jäsenen nimittäminen

Euroryhmä valitsi Hollannin Frank Eldersonin (Executive Director of Supervision of the Netherlands Bank) ehdokkaaksi neuvoston suositukseksi Euroopan keskuspankin johtokunnan uudeksi jäseneksi. Euroryhmän valinnan perusteella neuvosto tekee suosituksensa Eurooppa-neuvostolle seuraajan nimittämisestä Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen Yves Merschin (LU) seuraajaksi. Merschin toimikausi päättyy 14.12.2020.

6. Muut asiat

Belgian valtiovarainministeri Vincent Van Peteghem esitteli tavanomaiseen tapaan Belgian uuden hallituksen prioriteetteja.

Suomen edustajat

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen ja virkamiesvaltuuskunta

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
